

ГРОШОВА СИСТЕМА ТА РЕФОРМИ У ЦАРСЬКІЙ РОСІЇ

**Виконав : Сіренко Олександр
Учень 11-Б класу**

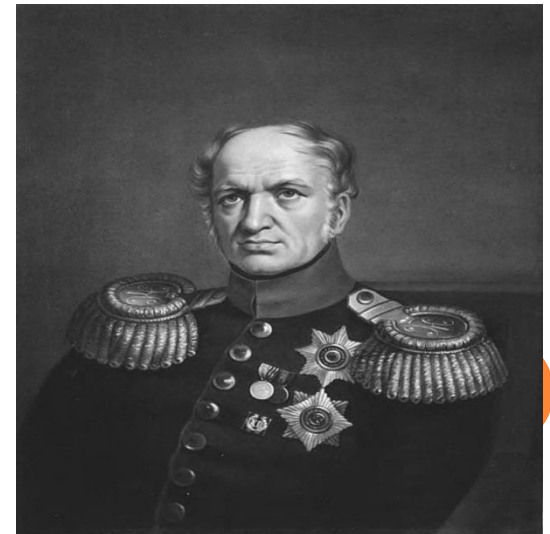
ГРОШОВА СИСТЕМА 1769-1895

- У Росії з 1769 по 1895 р. існував паперово-грошовий, переважно інфляційний обіг. Лише після реформи Канкріна у 1839—1843 рр. валюту вдалося стабілізувати. Але про це я розповім на наступному слайді...

РЕФОРМА КАНКРИНА

Ця перша в Росії реформа полягала в девальвації асигнаційного рубля і встановленні срібного монOMETалізму. Грошовою одиницею став срібний рубль із вмістом в одному золотнику 2,1 частини чистого срібла. Асигнації стали допоміжними знаками з курсом 3 руб. 50 коп. за 1 рубль срібла. У 1841 р. було випущено нові грошові знаки — кредитні білети номінальною вартістю 50 руб. — розмінні на срібло.

Наступні кроки влади

У другій половині XIX ст. розвиток промислового капіталізму в Росії змусив царський уряд розпочати реорганізацію грошової системи, щоб згодом від інфляційного грошового обігу перейти до системи золотого монометалізму. Одним з основних заходів царського уряду в підготовці грошової реформи було нагромадження золотих запасів (посилилося у 1881 — 1897 рр.). З цією метою вживалися найрізноманітніші заходи для збільшення експорту сільськогосподарських продуктів за кордон (починаючи з відповідної системи побудови залізничних тарифів і закінчуючи посиленням податкового тиску на селян).

ПОЛІТИКА С.ВІТТА

Політика накопичення золотого запасу. У роки перебування на посаді міністра фінансів С. Вітте на меті було залучити в Росію якнайбільше іноземних капіталів і отримати позички за кордоном. Тільки в 1887—1897 рр. було отримано державних позичок за кордоном на суму 1050 млн руб. У результаті реформи з 1895 р. дозволялися операції із золотом, був випущений півімперіал — 5-рубльова золота монета по 7 руб. 50 коп. кожна та імперіал — 10-рубльова монета, тобто було здійснено девальвацію грошової одиниці на третину.

Росія

Благополучна
країна!!!

ПРАВИЛА ЕМІСІЇ КРЕДИТНИХ БІЛЕТІВ ДЕРЖАВНИМ БАНКОМ

- Згідно з новим статутом Державний банк мав право випускати кредитні білети під забезпечення золотом у розмірі, суворо обмеженому нагальними потребами грошового обігу: до 600 млн руб. покривалося золотом не менше ніж наполовину; кредитні білети понад 600 млн руб. повинні були забезпечуватися на 100 % золотом. Срібна монета була перетворена на допоміжну. Випуск срібної монети встановлювався в розмірі 3 руб. на душу населення.
- Указом від 29 серпня 1897 р. було встановлено систему емісії банківських білетів Держбанком. Цим законом емісійна діяльність Держбанку лімітувалася його запасами золота.

НЕРАЦІОНАЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ БУДОВИ РОСІЇ

З 1897 по 1914 р. насправді в Росії не було банкнотного обігу, а був обіг золотих сертифікатів. Держбанк фактично майже ніколи повністю не ви Про нераціональність будови грошової системи свідчить також висока питома вага в обігу золота порівняно з кредитними білетами, що збільшувало непродуктивні витрати обігу. Крім того, Держбанк змушений був утримувати непродуктивно понад мільярдний запас золота для забезпечення порівняно невеликої кількості кредитних білетів в обігу. користовував емісійне право.

Державний банк Росії

Детальніше

Негативним явищем була також висока питома вага в обігу срібної монети — понад 10 %. На 1 січня 1901 р. в обігу перебувало срібної монети на 232,7 млн руб. Випускаючи в обіг таку велику кількість срібла, царський уряд намагався обмежити обіг золота, зберегти золотий запас Держбанку, а також одержати дохід до скарбниці. Спроби уряду впровадити в обіг якомога більшу кількість срібла (повне використання норми емісії срібла давало змогу випустити в обіг його майже на 400 млн руб.) не мали успіху. Срібна монета для здійснення платежів була вкрай незручною. А оскільки в роздрібному обороті і для невеликих і середніх розмірів сум платежів її використовували найчастіше, то грошовий обіг був громіздким і незручним.

[Повернутися](#)

ГРОШОВА МАСА

На 1 січня 1914 р. грошова маса в обігу становила (відповідно у млн руб. і відсоток) [41, с. 143]:

- кредитні білети — 1665 (65,2);

- золоті монети — 494 (19,3);

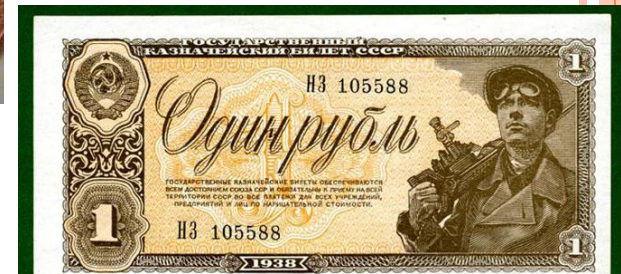
- срібні монети — 226 (8,8);

- мідні монети — 18 (0,7);

- казначейські білети — 150 (6).

КРЕДИТНА СИСТЕМА

У Російській імперії існувала трирівнева кредитна система, що складалась з таких ланок:

- Державний банк;
- банківський сектор, що складався здебільшого з комерційних і ощадних банків;
- спеціалізовані кредитні інститути (страхові компанії, кредитні товариства та ін.).

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ КРИДИТНОЇ СИСТЕМИ

У 1757 р. після прийняття Закону про заходи вексельного права між великими містами почали здійснюватися переказні операції для полегшення обігу металевих монет через заміну їх векселями. Поширилися також вкладні та кредитні операції.

Почали створюватися **перші приватні банкірські доми** — Соловйова, Руговикова, Пономарьова. Це були своєрідні агентства, що обслуговували зовнішню торгівлю і зовнішні операції уряду. Кредитуванням комерційного обороту вони не займалися.

Виникнення Єдиного Державного Банку

Єдиний Державний банк з відділеннями по всій країні успадкував функції ліквідованих банків і взяв на себе нові комерційні функції: його важливим завданням стало сприяння розвитку виробництва і торгівлі. Відповідно до статуту на Банк покладалися такі функції:

- облік векселів та інших строкових паперів;
- купівля та продаж золота і срібла;
- отримання платежів за векселями та іншими строковими паперами на користь довірительів;
- прийняття вкладів на зберігання і у вигляді поточних рахунків;
- видача позичок;
- купівля і продаж державних паперів за рахунок довірительів і за власний рахунок у межах власних капіталів.

838. Н.-НОВГОРОДЪ.

Новое здание Государственного Банка.

Издание фотографа М. Дмитриева в Н.-Новгородѣ. 1913 г.

ЛОМБАРДНІ ОПЕРАЦІЇ РОСІЙСЬКИХ БАНКІВ

Ломбардні операції російських банків включають такі позики:

а) позики під соло-векселі із забезпеченням.

б) позики під заставу цінних паперів мали важливіше значення, хоча ця операція в останні роки існування імперії у всіх банках помітно скоротилася.

в) позики під товари і документи на них

г) видача банком позик і відкриття кредитів під товари і товарні документи були дозволені законом у розмірі до 80 % вартості забезпечення за умови надання цих позик і кредитів на строк не більше як на два місяці.

Дякую за увагу!

